

1. Aba, Rác-völgy-dűlő (KÖH 37480)

(Fejér megye) U, B, LT

A Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat 2010. július 19. és augusztus 3. között szondázó feltárást végzett a 0183/5 hrsz.-ú ingatlanon, 656 m²-en. Mintegy 976 m² lehumuszolt területen a talajvíz miatt nem tudtuk elvégezni az előkerült objektumok feltárását.

A lelőhely területe a Dinnyés-Kajtori csatorna jobb partja feletti magasparton fekszik, a csatorna és a Székesfehérvárra vezető vasútvonal által bezárt háromszögben. Területe a part felől enyhén emelkedik. A próbafeltárást során egy intenzív késő bronzkori lelőhely nyomai kerültek elő: az urnamezős kultúra települését találtuk meg. Szórványként a középső neolitikus zselízi kultúra kerámiái is előkerültek. A Ny-i szelvényben 1 árok és 1 méhkas alakú gödör mellett egy 5 m hosszú 2,5 m mély gödörkomplexumot tártunk fel. A késő bronzkori gödör tetején egy minden bizonnyal kelta kori kemence maradványai feküdtek. A gödör betöltése erősen paticsos, égett vöröses színű volt, helyenként kemény, kompakt paticsstömbökkel. A betöltés valamennyi rétegéből rengeteg kerámiamaradvány, valamint kevesebb állatcsont került elő. Feltűnően sok asztali és díszkerámia mellett kevesebb tároló-, ill. főzőedény-töredéket találtunk. A késő bronzkori gödörkomplexumtól D-re a recens felszín közelében 2 összetört edény feküdt, egyértelmű objektumfolt nélkül.

A K-i szelvényben öt 1 m átmérőjű, 15–20 cm mély gödör, és 1 keskeny, sekély árok került elő. Ezekben nem volt korjelző lelet, de a szórványban előkerült neolitikus kerámiát itt találtuk. Az ároktól D-re egy szarvasmarha csontváza feküdt, befoglaló jelenség nélkül. A csontvázától D-re egy nagyméretű gödör és egy tűzhely maradványai kerültek elő, innen kelta kori kerámiát gyűjtöttünk.

A szelvény patakparti részén a talajvíz miatt nem tudtuk elvégezni a feltárást, azonban a humuszoslaskor itt is települési objektumok kerültek elő.

A lelőhely gyakorlatilag összeér a tőle É-ra elhelyezkedő Seregélyes, Rác-völgy-dűlő III. (KÖH 74381) lelőhellyel, csak a vasút választja el őket.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat jogutódja a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Nagy Nándor régész, Bányász Diána, Eleki Nándor régésztechnikusok. A geodéziai felmérést az Archaeodata 1998 Bt. végezte.

FŰKÖH DÁNIEL

2. Abaújlak, Kis-kút alja (KÖH 75563)

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

2010. május 4-én örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez kapcsolódó bejárást végeztünk a Cserehát

területén. Az Abaújlakról Gadnára vezető út D-i oldalán, a Kis-kút alja határrészben két különálló, egymáshoz közel fekvő, 20×10 m-es területen néhány Árpád-kori és 14. századi kerámiatöredéket gyűjtöttünk. A lelőhely a Vadász-patak völgyének DDK-i oldalán futó magasabb dombvonulat É-i lábánál helyezkedik el.

Munkatársak: Galkó József, Gál-Mlakár Viktor, Hajdú István, Kalászdí György.

CSENGERI PIROSKA

3. Adony, Éles-hegy (KÖH 72465)

(Fejér megye) B

A lelőhelyet Miklós Zsuzsa ismerte fel az általa készített légi felvétel alapján. Adony központjától DNY-ra 5 km-re, a halastavak D-i partja fölé kinyúló hegynyelvet zárja le egy szétszántott árok vonala. Ennek nyoma a helyszínen nem látszik. 2010. november 5-én a belső területen bronzkori cserepeket találtunk.

Munkatárs: Merkl Máté.

NOVÁKI GYULA

4. Adony határa

(Fejér megye) B, Á, Kö

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.

Fejér megyében elsősorban a Sárosd-Seregélyesi-víz, a Dinnyés-Kajtori-vízfolyás völgyében, Székesfehérvár mellett a Császárvíz Ny-i oldalán, a megye É-i részén a Móri-víz két oldalán ill. a megye É-i határán a Sövénykúti-patak völgyében sikerült több tucatnyi, korábban ismeretlen, nagy kiterjedésű, intenzíven jelentkező lelőhelyet meghatározni.

Adony határában hét korábban ismeretlen lelőhelyet azonosítottunk, többek között egy a Duna-parton elhelyezkedő intenzív késő bronzkori lelőhelyet (*Nagy-Duna-rét*, KÖH 74041), több kisebb Árpád-kori lelőhelyet a *Kisföldek-dűlőben* (KÖH 74043, 74045), a település DNY-i határában, a János-völgy mellett pedig egy intenzív őskori és középkori lelőhelyet (*Aladár-dűlő*, KÖH 74055).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

5. Aka, Patak-oldal (KÖH 74163)

(Komárom-Esztergom megye) U

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a NABUCCO gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km